

Suvestinė redakcija nuo 2004-05-29 iki 2019-04-26

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2003, Nr. [43-1983](#), i. k. 1032250ISAK000V-220

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S

**DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 56:2003 „GYDYTOJAS GENETIKAS.
TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ“ PATVIRTINIMO**

2003 m. balandžio 14 d. Nr. V-220

Vilnius

Vykdydamas Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymą (Žin., 1994, Nr. [63-1231](#); 1998, Nr. [112-3099](#)):

1. T v i r t i n u pridedamus:

1.1. Lietuvos medicinos normą MN 56:2003 „Gydytojas genetikas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“;

1.2. MN 56:2003 „Gydytojas genetikas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ įgyvendinimo priemonių planą.

2. P r i p a ž i s t u netekusia galios Lietuvos medicinos normą MN 56:1997 „Gydytojas genetikas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1997 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 706 (Žin., 1998, Nr. [3-66](#)).

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

JUOZAS OLEKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministro
2003 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. V-220

GYDYTOJAS GENETIKAS. TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ

I. TAIKymo sritys

1. Ši medicinos norma nustato gydytojo genetiko teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę.
2. Ši medicinos norma privaloma visiems gydytojams genetikams praktikams ir jų darbdaviams.

II. Normatyvinės nuorodos

3. Ši medicinos norma parengta vadovaujantis šiais Lietuvos Respublikos įstatymais, kitais teisės aktais:
 - 3.1. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu (Žin., 1994, Nr. [63-1231](#); 1998, Nr. [112-3099](#)).
 - 3.2. Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu (Žin., 1996, Nr. [66-1572](#); 1998, Nr. [109-2995](#)).
 - 3.3. Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo pakeitimo įstatymu (Žin., 2002, Nr. 123-5512).
 - 3.4. Lietuvos Respublikos biomedicininų tyrimų etikos įstatymu (Žin., 2000, Nr. [44-1247](#)).
 - 3.5. Lietuvos Respublikos gydytojo medicinos praktikos įstatymu (Žin., 1996, Nr. [102-2313](#); 1998, Nr. [52-1423](#)).
 - 3.6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. 61 „Dėl asmens sveikatos priežiūros specialybių ir subspecialybių sąrašo“ (Žin., 1999, Nr. [15-404](#)).
 - 3.7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1998 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. 351 „Dėl gydytojų medicinos praktikos licencijavimo nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. [59-1687](#)).
 - 3.8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. 132 „Dėl Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų profesinės kvalifikacijos tobulinimo ir jo finansavimo tvarkos“ (Žin., 2002, Nr. [31-1180](#)).
 - 3.9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 634 „Dėl bendrųjų reikalavimų medicinos normoms rengti patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [100-3192](#)).

III. Terminai ir apibrėžimai

4. Šioje medicinos normoje vartojami terminai ir apibrėžimai:
 - 4.1. **Gydytojas genetikas** – gydytojas, teisės aktų nustatyta tvarka baigęs gydytojo genetiko rezidentūrą ir įgijęs gydytojo genetiko profesinę kvalifikaciją. Užsienyje įgyta gydytojo genetiko profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.
 - 4.2. **Gydytojo genetiko praktika** – teisės aktų reglamentuota gydytojo genetiko, turinčio specializuotos medicinos praktikos licenciją verstis gydytojo genetiko praktika, atliekama asmens sveikatos priežiūra.
 - 4.3. **Genetinis konsultavimas** – viena iš specializuotų medicinos pagalbos rūšių, teikiama gydytojo genetiko. Jo paskirtis – konsultuoti asmenis ir jų šeimų narius, kilus įtarimui, kad jie serga ar gali susirgti paveldima liga.
 - 4.4. **Įgimtos anomalijos** – įgimti raišos defektai, chromosominės ligos, paveldimos ligos ir įgimti medžiagų apykaitos sutrikimai.

4.5. **Probandas** – asmuo, nuo kurio pradedama šeimos genetinė konsultacija.

4.6. **Prenatalinė paveldimų ligų ir įgimtų raidos defektų diagnostika** – tai paveldimų ligų ir įgimtų raidos defektų diagnozavimas iki gimimo.

IV. BENDROSIOS NUOSTATOS

5. Gydytoju genetiku gali dirbti gydytojas, baigęs gydytojo genetiko rezidentūrą, turintis specializuotos medicinos praktikos licenciją verstis gydytojo genetiko praktika.

V. TEISĖS

6. Eiti gydytojo genetiko pareigas sveikatos priežiūros įstaigose ir teikti Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatytas ambulatorines bei stacionarines asmens sveikatos priežiūros paslaugas.

7. Savarankiškai konsultuoti genetikos klausimais asmenis, šeimas.

8. Sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka rašyti receptus ir kitus medicinos dokumentus; turėti asmeninį spaudą.

9. Naudotis gydytojams nustatytomis socialinėmis ir kvalifikacijos tobulinimo garantijomis.

10. Gauti medicininę bei kitą darbui reikalingą informaciją apie jo konsultuojamus ir gydomus pacientus bei jų šeimų narius.

11. Dalyvauti pasitarimuose, konferencijose ir kituose renginiuose, kuriuose nagrinėjami pacientų sveikatos priežiūros klausimai.

12. Siūlyti asmens sveikatos priežiūros įstaigos administracijai, kaip gerinti pacientų tyrimo, gydymo ir profilaktikos bei darbo sąlygas.

13. Bendradarbiauti su sveikatos priežiūros specialistais konsultuojant pacientus ir jų šeimų narius.

14. Nukreipti pacientą negaliai įvertinti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

VI. PAREIGOS

15. Teikti būtinąją medicinos pagalbą.

16. Žymėti medicinos dokumentuose paciento tyrimo, gydymo, profilaktinio darbo rezultatus.

17. Nepriskirtais jo kompetencijai, taip pat neaiškiais atvejais nukreipti pacientą konsultuoti ir gydyti pas kitus sveikatos priežiūros specialistus.

18. Pildyti pacientų ligos istorijas, ambulatorines korteles bei teikti informaciją apie pacientą valstybės institucijoms ir kitoms įstaigoms Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka.

19. Informuoti teisės aktų nustatyta tvarka Sveikatos apsaugos ministeriją, įstaigų steigėjus ar savininkus apie infekcijų atvejus ir protrūkius įstaigoje, kitus žalos pacientų sveikatai padarymo atvejus.

20. Propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones.

21. Nustatyta tvarka teikti statistikos ir kitus privalomuosius atskaitomybės duomenis.

22. Tiriant, konsultuojant ir gydant pacientus laikytis bioetikos reikalavimų.

23. Neteikti genetinės konsultacijos telefonu.

24. Bendradarbiauti su kitais asmens sveikatos priežiūros, slaugos ir socialinės rūpybos darbuotojais bei specialistais.

25. Tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

26. Pagal kompetenciją rengti sveikatos programas ir dalyvauti jas įgyvendinant.

27. Vykdyti Lietuvos Respublikos sveikatos sistemą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

28. Teikti genetinę konsultaciją asmenims.

29. Informuoti paciento šeimą apie prenatalinės paveldimų ligų bei įgimtų raidos defektų diagnostikos galimybes ir teikti rekomendacijas reprodukcijos klausimais.

30. Gydytojas genetikas tiesiogiai pavaldus įstaigos struktūrinio padalinio, kuriame dirba, vadovui.

VII. KOMPETENCIJA

31. Gydytojas genetikas turi išmanyti:

- 31.1. sveikatos ir socialinės medicinos organizavimo pagrindus;
- 31.2. darbo su dokumentais, raštvedybos pagrindus;
- 31.3. medicininės statistikos pagrindus;
- 31.4. sveikatos draudimo principus bei rūšis;
- 31.5. kaip nukreipti pacientą negaliai ir nedarbingumui įvertinti;
- 31.6. genetinio konsultavimo ir tyrimų indikacijas;
- 31.7. medicinos etikos ir deontologijos nuostatas;
- 31.8. šeimos sveikatos ir socialinės apsaugos pagrindus, moters ir vaiko sveikatos priežiūros teises ir socialines garantijas;
- 31.9. asmens fizinės ir psichikos raidos etapus bei ypatybes, šeimos psichologijos pagrindus;
- 31.10. vaisiaus raidą ir jos sutrikimus;
- 31.11. reprodukcijos sutrikimus;
- 31.12. ligų profilaktiką ir bendruosius ligų rizikos veiksnius;
- 31.13. racionalios mitybos, sveikos gyvensenos principus, sveikatos mokymo metodikas;
- 31.14. laboratorinius bei instrumentinius tyrimus;
- 31.15. prenatalinės paveldimų ligų ir įgimtų raidos defektų diagnostikos principus;
- 31.16. įgimtų raidos defektų ir paveldimų ligų profilaktikos principus;
- 31.17. asmenų, kuriems diagnozuotos paveldimos ligos ar įgimti raidos defektai, dispancerizavimo principus;
- 31.18. įgimtų anomalijų gydymo principus.

32. Gydytojas genetikas turi gebėti:

- 32.1. surinkti ligos, nėštumo, šeimos ir socialinę anamnezę;
- 32.2. įvertinti organizmo sistemų struktūros ir funkcijos instrumentinių tyrimų išvadas;
- 32.3. įvertinti ir įvardyti individo fenotipo ypatybes: kūno proporcijas, mikroanomalijas, įgimtus raidos defektus;
- 32.4. sudaryti šeimos genealogiją ir jos istoriją;
- 32.5. atlikti genealogijos analizę ir nustatyti ligos paveldėjimo tipą;
- 32.6. numatyti genetinę šeimos prognozę;
- 32.7. teikti šeimai reprodukcines rekomendacijas;
- 32.8. gebėti atlikti tyrimus ir įvertinti jų rezultatus:
 - 32.8.1. citogenetinius;
 - 32.8.2. molekulinis genetinius;
 - 32.8.3. biocheminius paveldimų medžiagų apykaitos ligų;
- 32.9. interpretuoti laboratorinių bei instrumentinių tyrimų rezultatus;
- 32.10. gebėti atlikti:
 - 32.10.1. bendrąjį fizinį ligonio tyrimą;
 - 32.10.2. antropometrinį tyrimą;
 - 32.10.3. reanimavimo veiksmus;
 - 32.10.4. moters mažojo dubens tyrimą ultragarsu;
 - 32.10.5. vaisiaus tyrimą ultragarsu;

32.10.6. *Neteko galios nuo 2004-05-29*

Punkto naikinimas:

Nr. [V-377](#), 2004-05-20, *Žin. 2004, Nr. 86-3154 (2004-05-28), i. k. 1042250ISAK000V-377*

32.10.7. *Neteko galios nuo 2004-05-29*

Punkto naikinimas:

Nr. [V-377](#), 2004-05-20, Žin. 2004, Nr. 86-3154 (2004-05-28), i. k. 1042250ISAK000V-377

32.10.8. Neteko galios nuo 2004-05-29

Punkto naikinimas:

Nr. [V-377](#), 2004-05-20, Žin. 2004, Nr. 86-3154 (2004-05-28), i. k. 1042250ISAK000V-377

32.10.9. Neteko galios nuo 2004-05-29

Punkto naikinimas:

Nr. [V-377](#), 2004-05-20, Žin. 2004, Nr. 86-3154 (2004-05-28), i. k. 1042250ISAK000V-377

33. Diagnozuoti:

33.1. chromosomines ligas;

33.2. monogenines ligas;

33.3. daugiaveiksnės etiologijos ligas;

33.4. įgimus ramos defektus dėl žalingų egzogeninių veiksnių poveikio nėščiosioms;

33.5. mitochondrines ligas;

33.6. somatinių ląstelių ligas.

34. Esant galimybei, gydyti šias ligas, taip pat taikyti pirminės, antrinės ir tretinės profilaktikos priemones.

VIII. ATSAKOMYBĖ

35. Gydytojas genetikas už padarytas klaidas, aplaidumą, netinkamą pareigų vykdymą ar bioetikos normų pažeidimą, taip pat už įgaliojimų viršijimą traukiamas atsakomybėn Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

36. Pagal šioje normoje įvardytą kompetenciją gydytojas genetikas veikia savarankiškai ir atsako už savo veiksmus.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-377](#), 2004-05-20, Žin., 2004, Nr. 86-3154 (2004-05-28), i. k. 1042250ISAK000V-377

Dėl sveikatos apsaugos ministro 2003 m. balandžio 14 d. įsakymo Nr. V-220 "Dėl Lietuvos medicinos normos MN 56:203 "Gydytojas genetikas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė" patvirtinimo" pakeitimo